

96/34

Kontrolní závěr z kontroly Užití finančních prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu kapitoly „Ministerstvo zemědělství“ v letech 1992 - 1995 na restrukturalizaci a rozvoj zemědělské výroby

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu pod číslem 96/34. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Zdeněk Smělík.

Cílem kontroly bylo prověřit nakládání s finančními prostředky státního rozpočtu poskytnutými formou dotací a návratných finančních výpomocí na obnovu, rozvoj a restrukturalizaci výroby v resortu Ministerstva zemědělství a na úhradu investičních nákladů pro zpracování zemědělské produkce, zejména Oleoprogramu.

Kontrola byla zaměřena zejména na:

A. nakládání s finančními prostředky určenými na restrukturalizaci zemědělské výroby

- a) na Ministerstvu zemědělství,
- b) na Ministerstvu zemědělství - územních odborech,
- c) na Finančních úřadech,
- d) u příjemců dotací - návratných finančních výpomocí;

B. kontrolu návratnosti neoprávněně použitých, resp. zadržovaných finančních prostředků

- a) na Ministerstvu zemědělství - územních odborech,
- b) na finančních úřadech.

Kontrolovanými osobami byly:

- Ministerstvo zemědělství (dále jen „MZe“);
- MZe - územní odbory (dále jen „ÚO MZe“) České Budějovice, Hradec Králové, Jičín, Jihlava, Louny, Olomouc, Třebíč, Ústí nad Orlicí;
- Finanční úřady (dále jen „FÚ“) v Českých Budějovicích, Hradci Králové, Jičíně, Jihlavě, Lounech, Olomouci, Tachově*, Třebíči, Ústí nad Orlicí

[* S ohledem na závažnost zjištěných porušení ve Stráži u Tachova byl místo FÚ Plzeň-jih kontrolován FÚ v Tachově.];

- příjemci dotací - návratných finančních výpomocí (dále jen „příjemci“):

A.B.C., s. r. o., Třebíč; Agricos, s. r. o., Stod u Plzně; Agrochem, a. s., Lanškroun; Agropodnik, a. s., Jihlava; BIDIPO, s. r. o., Podbořany; Bionafta České Budějovice, a. s.; František Jenček, Holín u Jičína; Ing. Zdenko Jaroš, Hradec Králové-Plotiště; Ladislav Ziebiker, Lužany u Jičína; Milo Olomouc, a. s.; Zemědělská společnost Kratonohy, a. s.

Kontrolu provedli v období srpen - listopad 1996 pracovníci odboru zemědělství, lesního a vodního hospo-

dářství NKÚ a pracovníci oblastních odborů NKÚ v Plzni, Českých Budějovicích, Mostě, Hradci Králové, Pardubicích, Mladé Boleslavi, Třebíči a Olomouci.

Námítky proti kontrolním protokolům, které podaly kontrolované osoby ve 13 případech, byly vypořádány vedoucími skupin kontrolujících rozhodnutím o námítkách.

Odvolání proti rozhodnutí o námítkách, které podaly ÚO MZe Plzeň a Přerov, FÚ Hradec Králové, FÚ Ústí nad Orlicí, Agropodnik, a. s., Jihlava, Bionafta, České Budějovice, a. s., Milo Olomouc, a. s., byla vypořádána usneseními senátu NKÚ.

S e n á t N K Ú (ve složení: Ing. Zdeněk Smělík - předseda, JUDr. Jiří Drábek, Ing. Josef Pohl, Ing. Zdeněk Rodr - členové) na svém zasedání, které se konalo dne 26. 3. 1997, schválil usnesením č. 96/34/284 kontrolní závěr v tomto znění:

Úvod do kontrolované problematiky

Základním cílem Oleoprogramu byla výroba alternativního paliva jako náhrady za motorovou naftu a biologicky odbouratelných maziv z přírodní suroviny - řepky. Očekávaným efektem realizovaného programu obnovitelného zdroje energie bylo i snížení emisí oxidu siřičitého ze spalovacích motorů a emisí oxidu uhličitěho v souladu s mezinárodními dohodami a dále příznivý vliv záměny za klasické palivo z ropy na životní prostředí v důsledku biologicky snadné odbouratelnosti. Pomoc při řešení strukturálních problémů zemědělství spočívá v růstu osevních ploch řepky zhruba na dvojnásobek (tj. cca o 120 tis. ha), což je současně alternativou využití půdy při omezování nadprodukce obilovin. Vyšší podíl osevních ploch řepky do biologicky únosné hladiny je ekologickým přínosem rovněž proto, že se jedná o plodinu s protierozní funkcí a aktivním příjmem dusičnanů a fosfátů z půdy, čímž se snižuje nebezpečí kontaminace spodních vod.

Legislativní a ekonomická příprava Oleoprogramu v rámci dotační politiky byla dle usnesení vlády ze dne 22. 1. 1992 č. 42 uložena MZe a MF.

MZe zařadilo Oleoprogram do dotační politiky resortu v roce 1992 s tím, že první část realizace programu skončí do konce roku 1995. Návratné finanční výpomoci byly poskytovány na základě žádosti do výše 80 % rozpočtových nákladů staveb pro jednotlivé roky, přičemž nárokovost podpory s výhledem na celé období realizace stavby nebyla zajištěna. MZe vycházelo při přidělování finančních prostředků z těchto základních s MF společně vydávaných dokumentů:

- Zaměření, principy a pravidla dotační politiky v agrárně-potravinářském komplexu, lesním a vodním hospodářství v České republice pro rok 1992, vydané dne 4. 6. 1992 a uveřejněné ve Věstníku Ministerstva zemědělství České republiky, částka 2 (MF ČR č. j. 193/6 730/1992, MZe ČR č. j. 14/92-111) - (dále jen „Zaměření, principy, pravidla 1992“);
- Zásady poskytování dotací a návratných finančních výpomocí (MF ČR č. j. 193/64 693/1992) - (dále jen „Zásady 1993“) a Prováděcí pokyny pro poskytování dotací a návratných finančních výpomocí v resortu zemědělství České republiky (MZe ČR č. j. 399/1993-200) - (dále jen „Prováděcí pokyny 1993“);
- Zásady pro poskytování dotací a návratných finančních výpomocí ze státního rozpočtu v resortu zemědělství v letech 1994 a 1995 (MF ČR č. j. 195/12 785/94 a MZe ČR č. j. 500/94-200) - (dále jen „Zásady 1994 a 1995“);
- Novelizované zásady pro poskytování dotací a návratných finančních výpomocí ze státního rozpočtu Ministerstvem zemědělství v letech 1994 a 1995 (MF ČR č. j. 195/29 678/1994 a MZe ČR č. j. 198/94-200) - (dále jen „Novelizované zásady 1994 a 1995“);
- Úplné znění Zásad pro poskytování dotací a návratných finančních výpomocí ze státního rozpočtu Ministerstvem zemědělství 1994 (MF ČR č. j. 195/29 687/1994, MZe ČR č. j. 1068/94-200);
- Zásady pro poskytování dotací a návratných finančních výpomocí ze státního rozpočtu Ministerstvem zemědělství pro rok 1995 (MF ČR č. j. 195/5675/1995, MZe ČR č. j. 330/95-200) - (dále jen „Zásady 1995“).

Přidělené finanční prostředky byly poskytovány z rozpočtové kapitoly „Ministerstvo zemědělství“. V rámci dotační politiky a restrukturalizace zemědělské výroby čerpalo MZe finanční prostředky státního rozpočtu pro podporu výstavby výroben k výrobě bionafty a k výrobě dalších vedlejších produktů v jednotlivých letech z následujících dotačních titulů:

1992 - Podpora rozvoje Oleoprogramu - 14 žadatelů obdrželo 139,41 mil. Kč.

1993 - Podpora technického využívání obnovitelných zdrojů v zemědělství, lesním a vodním hospodářství - 16 žadatelů obdrželo 342,6 mil. Kč.

1994 - 1995 - Restrukturalizace finálního užití zemědělské produkce - v roce 1994 obdrželo 8 žadatelů 264,33 mil. Kč, v roce 1995 obdrželo 6 žadatelů 99,32 mil. Kč.

V období let 1992 - 1995 byla podpořena výstavba osmnácti výroben bionafty, na které MZe uzavřelo s příjemci 44 smluv a dodatků o návratné finanční výpomoci v celkové výši 845,66 mil. Kč. Objem finančních prostředků kontrolovaných NKÚ činil 743,93 mil. Kč, což je 88 %.

Žádná kontrolovaná výroba bionafty se neobešla bez zjištění nedostatků, které představovaly buď rozpo-

ry s platnými předpisy, nebo porušení ustanovení uzavřených smluv.

V rámci kontrolní akce bylo rovněž ověřováno, jak jsou vraceny neoprávněně použité a zadržené finanční prostředky do státního rozpočtu na základě zjištění z předchozích kontrol NKÚ, FÚ a ÚO MZe.

Charakteristika nejdůležitějších kontrolních zjištění:

I. Při poskytování finančních podpor

- Zásady dotační politiky vydávané MZe a MF pro jednotlivé roky (v roce 1994 i trojí) nejsou obecně závazným předpisem, ale pouze vnitřní normativní instrukcí, což umožňovalo jejich nedodržování;
- smlouvy s příjemci obsahovaly formální nedostatky, přičemž nerespektovaly podmínky uvedené v „Zásadách“ pro udělení návratné finanční výpomoci, zejména pokud jde o předmět podnikání v dané oblasti;
- smlouvy s příjemci neobsahují sankční ustanovení pro případ, že finančně podporovaná výroba bionafty nebude v provozu;
- velký podíl finančně podporovaných malých produkčních jednotek (do 1 000 t/rok) zahrnoval i takové, kde investoři nebyli tzv. samozásobiteli (řepku nepěstovali a vedlejší produkty nezpracovávali). Přitom ze zahraničních zkušeností i z provedených ekonomických rozborů bylo zřejmé, že v takových podmínkách vyráběná bionafta nebude rentabilní;
- zvolený systém podpory výstavby velkých investičních celků (řádově ve stamiliónech) poskytovanými nenáročnými ročními přiděly návratných finančních výpomocí nelze považovat za hospodárný. Výsledkem tohoto postupu byly 2 - 3leté odklady termínů dokončení;
- systém jednorázového převodu smluvní částky na účet příjemce především na konci kalendářního roku způsoboval obtížné využívání státní podpory v souladu s právními předpisy a v případě neodpovědných příjemců její využívání k jinému účelu, než byly poskytnuty.

II. V průběhu čerpání finančních podpor

- Kontrola MZe nevyvozovala ze zjištěných nedodržování stanovených podmínek pro čerpání finančních výpomocí žádné důsledky;
- investoři porušovali stanovené podmínky pro čerpání finanční podpory především neplněním stanovených závazných termínů ukončení stavby a zvyšováním rozpočtových nákladů staveb bez jejich řádného projednání předem a nepředkládali do konce kalendářního roku ekonomické vyhodnocení podpory;

- investoři nakládali se státními prostředky v některých případech v rozporu s obecně závaznými předpisy, např. nezúčtováním návratné finanční výpomoci v příslušném roce, použitím prostředků na jiný účel, než byly poskytnuty, zahajováním staveb bez stavebního povolení apod.

A. Kontrola nakládání s finančními prostředky určenými na restrukturalizaci zemědělské výroby

a) Ministerstvo zemědělství porušilo:

1. ustanovení § 9 zákona č. 331/1993 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 1994 a o změně a doplnění některých zákonů, kde je uvedeno:

„Prostředky státního rozpočtu České republiky na rok 1993 poskytované jako dotace do rozdělení agrokomplesu a lesnímu hospodářství, nevyčerpané do 31. prosince 1993, se převádějí do příjmů kapitoly Všeobecná pokladní správa v roce 1994 a budou použity ke stejným účelům, na které byly vyčleněny v roce 1993.“

MZe v letech 1993 a 1994 přidělovalo návratné finanční výpomoci vyčleněné na podporu restrukturalizace finálního užití zemědělské produkce z dotací vymezených státním rozpočtem v kapitole „Ministerstvo zemědělství“ pro rok 1993 tak, že nevyčerpané přidělené částky na rok 1993 umožnilo převádět do roku 1994 podle Zásad 1993 a Prováděcích pokynů 1993 (vydaných společně MF a MZe v souladu s ustanovením § 5 zákona č. 576/1990 Sb.), kde v čl. 2 odst. 5 Zásad 1993 je stanoveno:

„Půjčku lze poskytnout pouze na účely uvedené ve smlouvě, které vyplývají z podnikatelského záměru. V roce 1993 musí být půjčka použita do 20 dnů od připsání na účet příjemce s tím, že k termínu splatnosti faktury se nepřihlíží. V případě, že realizace podnikatelského záměru pokračuje ještě v roce 1994, může být půjčka poskytnuta na realizaci celého záměru za předpokladu jeho dokončení do 31. 12. 1994 ...“

Shora citované ustanovení porušilo MZe tím, že k 31. 12. 1993 nepřevedlo nevyčerpané prostředky do příjmů rozpočtové kapitoly „Všeobecná pokladní správa“ v roce 1994 a umožnilo kontrolovaným osobám čerpat tyto prostředky v roce 1994 přímo ze svých účtů;

2. ustanovení čl. 7 písm. c) Zásad 1995, kde je uvedeno:

„V případě nedodržení závazků vyplývajících ze smlouvy o dotaci, návratné finanční výpomoci, MZe od smlouvy odstoupí. Pokud již byla dotace, návratná finanční výpomoc vyplacena, upozorní MZe příjemce dotace, návratné finanční výpomoci, na povinnost jejího vrácení na účet státního rozpočtu včetně příslušného penále, současně tuto skutečnost neprodleně oznámí příslušnému finančnímu úřadu.“

a ustanovení části A bod 3 písm. d) Zásad 1995, kde je uvedeno:

„Dotace, návratná finanční výpomoc se neposkytne, pokud žadatel nemá vypořádaný k datu podání žádosti závazky vůči státu ...“

- MZe poskytlo Milu Olomouc, a. s., návratnou finanční výpomoc, přestože k žádosti nedoložilo doklad o registraci činnosti, která se vztahuje k předmětu půjčky. Návratnou finanční výpomoc přiznalo MZe v roce 1992 ve výši 65,8 mil. Kč a v roce 1993 ve výši 73,9 mil. Kč. Živnostenský odbor Úřadu města Olomouc vydal Milu Olomouc, a. s., na základě žádosti ze dne 27. 7. 1995 (po kontrole NKÚ č. 95/01) živnostenský list s předmětem podnikání - výroba bionafty až dne 2. 8. 1995. MZe poskytnutím návratné finanční výpomoci Milu Olomouc, a. s., porušilo Zaměření, principy, pravidla 1992 a Zásady 1993. I za těchto okolností se Milo Olomouc, a. s., zavázalo podle smlouvy ze dne 21. 6. 1993 dokončit stavbu do 31. 12. 1993, což nedodrželo. MZe postupovalo v rozporu se Zásadami 1993, když neuplatnilo ustanovení čl. 6 odst. 1a) smlouvy a naopak až dne 7. 6. 1995, tedy více než 17 měsíců po stanoveném termínu, zpětně upravilo dodatkem č. 2 ke smlouvě termín kolaudace na 31. 12. 1994.

- MZe poskytlo návratnou finanční výpomoc F. Jenčekovi v rozporu se Zásadami 1995 a na stejný předmět jako v roce 1993, tj. vybudování příjezdových komunikací a výstavbu požární nádrže, na kterou neměl příjemce ani stavební povolení. MZe uzavřelo s F. Jenčkem v roce 1993 smlouvu o poskytnutí návratné finanční výpomoci ve výši 10,56 mil. Kč na výstavbu výroby bionafty a s tím související vybudování bezprašných komunikací a zpevněných příjezdových ploch. Z této částky 9,99 mil. Kč v roce 1993 nepoužil, nevypořádal se státním rozpočtem a k jejich čerpání přistoupil až v dubnu 1994. V roce 1995 podal F. Jenček žádost o poskytnutí návratné finanční výpomoci na dotační titul I.E restrukturalizace finálního užití zemědělské produkce. K žádosti ze dne 22. 3. 1995 nedoložil stavební povolení, přiložil soupis víceprací oproti schválené dokumentaci ze září 1994 a zdůvodnil požadavek návratné finanční výpomoci nedodělky - mj. potřebou dobudování příjezdových komunikací, zpevněných ploch, celkového oplocení a vybudování požární nádrže. I za těchto okolností MZe uzavřelo s F. Jenčkem novou smlouvu o poskytnutí návratné finanční výpomoci ve výši 3,025 mil. Kč. MZe postupovalo v rozporu se Zásadami 1995 tím, že poskytlo F. Jenčekovi na stejný účel jako v roce 1993 i v roce 1995 půjčku, která nebyla se státním rozpočtem vypořádána a smluvní termín nebyl dodržen;

3. ustanovení § 30 odst. 2 vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb., o hospodaření s rozpočtovými prostředky státního rozpočtu České republiky a o finančním hospodaření rozpočtových a příspěvkových organizací, kde je mj. uvedeno:

„Organizace hospodáří s rozpočtovými prostředky je povinna při plnění rozpočtu dbát, aby ... plnila úkoly hrazené ze státního rozpočtu republiky nejhospodárnějším způsobem a aby efektivně využívala rozpočtových prostředků.“

MZe na základě dotační a státní hospodářské agrární politiky České republiky zahájilo v roce 1992 realizaci Oleoprogramu, který měl být ukončen v roce 1995.

MZe stanovilo obecné podmínky pro přiznávání půjček pro roky 1992 - 1995. Na výstavbu výroben bionafty od roku 1992 do roku 1995 uzavřelo MZe 44 smluv s 18 příjemci návratných finančních výpomocí na částku 845,66 mil. Kč. Tím převzalo odpovědnost za realizaci i za naplnění cílů podle Zaměření, principů a pravidel 1992 a za účelné a hospodárné použití poskytnutých prostředků ze státního rozpočtu na návratné finanční výpomoci. Z kontrolních zjištění je zřejmé, že finanční prostředky, které poskytlo MZe na základě Zásad, nebyly vždy používány v souladu s ustanovením § 5 zákona 576/1990 Sb. a s ustanoveními Zásad dotační politiky. Při schvalování projektu Oleoprogram byl předpoklad vyrobít v prvním roce realizace, tj. v roce 1995, 55 000 t bionafty. Od roku 1996 se předpokládalo zvýšení roční výroby bionafty na 59 000 t. Podle kontrolního zjištění bylo v roce 1995 vyrobeno 10 217 t bionafty, což je pouze 18,6 % původně předpokládané roční výroby. Z průběhu poskytování půjček a vyrobeného množství bionafty vyplývá, že projekt Oleoprogram byl naplněn pouze částečně. Poskytnuté půjčky ze státního rozpočtu podle schváleného programu nebyly využity efektivně, neboť výroba bionafty v roce 1995 dosáhla pouze 18,6 % předpokládané skutečnosti;

4. ustanovení § 3 odst. 2 písm. d) vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb., kde je mj. uvedeno:

„Jako správce kapitoly ústřední orgán především ...

d) usměrňuje a kontroluje hospodaření s rozpočtovými prostředky v rámci kapitoly, ...“

MZe neprovádělo důslednou kontrolu uzavřených smluv s příjemci a v případech, kdy příjemci vůbec nebo částečně nedodržovali splátkový kalendář, nepřijímalo nápravná opatření. Dále v případě umožněné změny splátkových kalendářů dle „Postupu při úpravě splátkových kalendářů návratných finančních výpomocí a poskytování bonifikací v resortu zemědělství“ (zveřejněného ve Finančním zpravodaji č. 7 - 8/1995, částka 53), kde se v obecných podmínkách mj. stanoví:

„Žadatelem může být ten příjemce návratné finanční výpomoci, který má k datu podání žádosti: ...

2) vypořádány všechny dosavadní splátky dle smlouvy včetně případných sankcí (tj. vratky, části návratných finančních výpomocí neoprávněně použitých, penále).“

umožňovalo dodatky ke smlouvám odklad splátek i těm příjemcům, kteří výše uvedené kritérium nespĺňovali.

Např. ÚO MZe Praha na základě žádosti čtyř fyzických osob - příjemců, projednaných a schválených MZe, uzavřel dodatky ke smlouvám, ve kterých byly prodlouženy splátkové kalendáře a odloženy splátky, přestože příjemci neměli zaplacenou ani jednu splátku.

ÚO MZe Plzeň-jih na základě žádosti Agricosu, s. r. o., projednané a schválené MZe, uzavřel dodatek ke smlouvě, ve kterém posunul odklad splátek změnou splátkového kalendáře o 3 roky přesto, že příjemce původní půjčku nezačal splácet;

5. ustanovení § 24 zákona České národní rady č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy ... , kde je uvedeno:

„Ministerstva pečují o náležitou právní úpravu věcí, patřících do působnosti České republiky; připravují návrhy zákonů České národní rady a jiných obecně závazných právních předpisů; dbají o zachování zákonnosti v okruhu své působnosti a činí podle zákonů potřebná opatření k nápravě.“

V letech 1994 - 1995 byly předpisy k realizaci dotační politiky několikrát měněny a upravovány. Pro období let 1994 - 1995 byly takto vydány tři předpisy. Čtvrtý předpis byl vydán pouze pro rok 1995. Účinnost u dvou zveřejněných předpisů nebyla uvedena. Tím, že tyto předpisy neobsahovaly derogační ustanovení, bylo možno postupovat např. v roce 1994 podle tří předpisů, v roce 1995 podle čtyř. Všechny tyto předpisy se odvolávají na soulad s § 5 zákona č. 576/1990 Sb. V tomto zákoně se hovoří pouze o poskytování dotací a návratných finančních výpomocí. V jednotlivých předpisech se vyskytují termíny dotace - návratná finanční výpomoc, dotace-půjčka, dotace, půjčka - návratná finanční výpomoc. V Zásadách 1993 je zavedena legislativní zkratka půjčka. Tato terminologická různost se vyskytuje i v uzavíraných smlouvách MZe s příjemci při podpoře Oleoprogramu.

S ohledem na praxi, kdy výstavba výroben bionafty trvala 4 - 5 let, přičemž návratná finanční výpomoc byla poskytována podle více smluv a dodatků k nim, vznikala z těchto důvodů nepřehledný právní stav. S ohledem na specifiku předmětu podpory - několikaleté budování investic - nebyla na potřebné úrovni ve smlouvách zajištěna problematika poskytování záloh dodavatelům technologie a jejich využívání v následujícím roce, ve smlouvách nebyl uváděn termín ukončení akce včetně vymezení termínu zkušebního provozu prototypů.

b) ÚO MZe nepostupovaly podle:

1. ustanovení části „Obsah žádosti“ dotačního titulu 1.E Novelizovaných zásad 1994 a 1995, kde je požadován

„... doklad o registraci podnikání ve vztahu k předmětu dotace, ...“

a ustanovení části D, bodu 4 Organizačních pokynů, kde je mj. uvedeno:

„Územní odbor prověří žádost z hlediska formální správnosti v souladu se Zásadami.“

- ÚO MZe Třebíč poskytl firmě A.B.C., s. r. o., na základě žádosti ze dne 21. 7. 1994 o návratnou finanční výpomoc na zvýšení kapacity jednotky na výrobu bionafty finanční částku 4,68 mil. Kč bez doložení dokladu o registraci činnosti vztahující se k předmětu půjčky. Firma A.B.C., s. r. o., se sídlem v Třebíči, zaregistrovala činnost vztahující se k předmětu dotace až dne 14. 5. 1995;

2. ustanovení čl. 9 bodu 2 Zásad 1993, kde je uvedeno:

„V případě, že útvar MZe ČR zjistí porušení smlouvy o poskytnutí dotace-půjčky oznámí písemně tuto skutečnost do 15 kalendářních dnů od data zjištění příslušnému finančnímu úřadu.“

- ÚO MZe Prostějov, ačkoliv byl seznámen se zjištěním NKÚ ze dne 11. 5. 1994 o porušení smluv na poskytnutí půjček u 9 příjemců, písemně oznámil tuto skutečnost příslušnému FÚ až dne 30. 9. 1994.
- ÚO MZe Přerov zjistil u 16 příjemců půjček a ÚO Olomouc u 11 příjemců půjček porušení smluv. Ve stanoveném termínu oba ÚO nezajistily předání zjištěných skutečností finančním úřadům.
- ÚO MZe v Ústí nad Orlicí i po vypořádání odvolání proti rozhodnutí o námitkách NKÚ v rámci kontroly č. 95/01 dne 17. července 1995 neoznámil písemně FÚ do doby následné kontroly NKÚ zjištění z kontrolního protokolu NKÚ, spočívající v nesplnění účelu podpory podle uzavřené smlouvy na poskytnutí návratné finanční výpomoci Agrochemu, a. s., Lanškroun.

Neoznámením, resp. pozdním předáním informací FÚ o porušení rozpočtové kázně, jednotlivými příjemci půjček přispívaly ÚO MZe k prodlužování doby zadržení finančních prostředků ze státního rozpočtu;

3. ustanovení části B (str. 27) Prováděcích pokynů k Zásadám 1993, kde je mj. uvedeno:

„Celkovými náklady stavby se pro účely žádosti o dotaci rozumí: Náklady, které souvisejí s přípravou, realizací a uvedením stavby do provozu, kromě: ... - provozních, tzv. jednorázových nákladů např. ... DKP ..., - nákupu stávajících základních prostředků a pozemků, - správních a místních poplatků a daní ...“,

a podle ustanovení čl. 5 odst. 2 písm. b) a d) Zásad 1993, kde je mj. uvedeno:

„Smlouva o poskytované dotaci-půjčce musí obsahovat následující ustanovení: ...

b) ... celkovou výši finančních prostředků, které budou vynaloženy k realizaci podnikatelského záměru, na který se poskytuje dotace-půjčka, ...

d) účely, ke kterým je dotace-půjčka poskytována a termín jejich realizace ...“

V rozporu s účelem stanoveným v uzavřené smlouvě na investiční výstavbu a Zásadami 1993 hradil příjemce - Regionální sdružení pro výrobu bionafty České Budějovice, s. r. o., (od 27. 2. 1996 se změnil název na Bionafta České Budějovice, a. s.) z návratné finanční výpomoci i náklady, které nesplňovaly účel poskytnutí půjčky. Jednalo se o částky 35 390,- Kč na nákup pozemku, 69 555,- Kč na darovací daň vyměřenou FÚ v Prachaticích, 15 999,- Kč za zprostředkování nákupu pozemku, 15 200,- Kč za zaměření pozemku na výstavbu výrobní bionafty v k. ú. Dívčice, 15 086,- Kč za nákup kancelářského nábytku a podlahové krytiny, 480 447,- Kč na výplatu mezd, sociálního pojištění a cestovného externím pracovníkům. ÚO České Budějovice nedůslednou kontrolou správnosti dokladů předkládaných příjemcem umožnil Regionálnímu sdružení pro výrobu bionafty České Budějovice, s. r. o., použít finanční částku 631 667,- Kč v rozporu s uzavřenou smlouvou o poskytnutí návratné finanční výpomoci.

c) Finanční úřady nepostupovaly podle

ustanovení § 1 odst. 3 zákona č. 531/1990 Sb., o územních finančních orgánech, kde je mj. uvedeno:

„Správou dotací se rozumí právo kontrolovat u příjemce dotace dodržení podmínek pro čerpání a použití dotace a v případě neoprávněného čerpání nebo použití uložit a vymáhat jejich vrácení.“

- FÚ v Ústí nad Orlicí kontroloval návratné finanční výpomoci v roce 1993 - kontrola č. 47/93, a v roce 1994 - kontrola č. 54/94. Ze zpráv FÚ je zřejmé, že při revizích byly podrobeny kontrole kromě dalších dokladů i žádosti příjemců o návratné finanční výpomoci. Ze zjištění kontrolních pracovníků NKÚ z kontroly č. 96/34 vyplývá, že Agrochem, a. s., Lanškroun neměl do 10. 9. 1996 předmět činnosti, ke které se vztahoval dotační titul, zapsán v obchodním rejstříku a v rozporu se zásadami dotační politiky obdržel návratnou finanční výpomoc. FÚ Ústí nad Orlicí ve své zprávě z kontroly ze dne 25. 5. 1995 zjistil, že tuto skutečnost neměl uvedenu, a žádné opatření nečinil.

- FÚ v Hradci Králové kontroloval ve dnech 17. 11. a 25. 11. 1994 plnění smlouvy o poskytnutí půjčky na dokončení výstavby výrobní bionafty v roce 1994 u příjemce Ing. Z. Jaroše, který poskytl Č.O.S., s. r. o., Praha zálohu ve výši 2 000 000,- Kč bez smlouvy na dodávku vybraných technologických prvků pro montáž technologie výrobní bionafty pro dokončení výstavby bionafty v roce 1994. Č.O.S., s. r. o., Praha dodávku nerealizovala ani obdrženou zálohu nevypovídala do konce roku 1994 a zálohu vrátil Ing. Jarošovi až dne 1. 3. 1995. FÚ Hradec Králové porušil výše uvedená ustanovení tím, že neoprávněně zadržené prostředky ve výši 2 000 000,- Kč nevyváhal.

d) Příjemci dotací porušili

smluvní ujednání - podmínky stanovené ve smlouvě.

Mezi závazné podmínky převzaté ze „Zásad“ do smluv s příjemci patří: termíny kolaudace a uvedení výroby bionafty do provozu, kvantifikace objemu produkce, celková výše finančních prostředků, které budou vynaloženy k realizaci podnikatelského záměru, na nějž se půjčka vztahuje.

Příjemci dotací tyto podmínky porušili:

- A.B.C., s. r. o., Třebíč tím, že návratnou finanční výpomocí ze státního rozpočtu ve výši 18,67 mil. Kč podporovanou výrobu bionafty o kapacitě 2 000 t/rok, uvedla do provozu až 1. 1. 1995, tj. s 19 měsíčním zpožděním termínu oproti smlouvě; od 24. 12. 1993 do 14. 5. 1995 neměla tato s. r. o. registrovaný předmět činnosti. Do doby kontroly vyrobila 19,8 t a v současné době bionaftu nevyrábí.
- Agricor, s. r. o., Stod u Plzně tím, že termín 6/96 pro výrobu bionafty o kapacitě 500 t/rok, podporovanou návratnou finanční výpomocí v částce 9,2 mil. Kč, nedodržel, nevyčerpané finanční prostředky v částce 590 992 Kč nezúčtoval se státním rozpočtem a do doby kontroly je měl na svém účtu, ačkoliv bionaftu nevyráběl.
- Agrochem, a. s., Lanškroun tím, že výrobu bionafty o kapacitě 1 000 t/rok, finančně podporovanou návratnou finanční výpomocí ve výši 9,921 mil. Kč, kolaudoval 13. 9. 1996 (původní termín 31. 12. 1994, dvěma dodatky prodloužený o 1,5 roku) a do doby kontroly bionaftu nevyráběl, neměl registrovaný předmět činnosti a v průběhu čerpání finanční výpomoci neproplácel faktury a tím zadržel částku 1 165 040 Kč po dobu 50 dnů a 165 040 Kč po dobu 354 dnů.
- Agropodnik, a. s., Jihlava tím, že nedodržel smluvní termín 1. 7. 1995 pro zahájení trvalého provozu výroby bionafty o kapacitě 3 000 t/rok, podporované návratnou finanční výpomocí 18,67 mil. Kč. Trvalý provoz byl povolen od 28. 8. 1996 a do doby kontroly nebyla bionafta vyráběna.
- BIDIPO, s. r. o., Podbořany tím, že nedodržel termín 31. 12. 1995 pro uvedení výroby bionafty o kapacitě 4 500 t/rok, podporovanou návratnou finanční výpomocí v částce 120,516 mil. Kč (trvalý provoz byl povolen 20. 8. 1996). Půjčku v částce 15,692 mil. Kč obdrženou v prosinci 1992 ve dvou termínech nepoužilo na proplacení faktur ani ji nezúčtovalo se státním rozpočtem. Výše uvedená částka byla čerpána 18. 1. 1993.
- Bionafta České Budějovice, a. s., tím, že nedodržela termín výroby bionafty o kapacitě 10 000 t/rok, budované za poskytnutí návratné půjčky ve výši 243,2 mil. Kč. Příjemce provozoval zařízení ve zkušebním provozu. Dne 8. 7. 1996 podal návrh na prohlášení konkursu z důvodu předlužení ke Krajskému soudu v Českých Budějovicích. Ve zdůvodnění uvádí, že se mu nepodařilo úvěrem zabezpečit finanční krytí závazků po lhůtě splatnosti, a především „nepodařilo se naběhnout zkušební provoz z důvodů nenadálých závad a nedocilování stanovených parametrů technologie“.
- F. Jenček, Holín u Jičína tím, že nedodržel termín - červenec 1996 pro uvedení výroby bionafty o ka-

pacitě 1 350 t/rok, podporované návratnou bezúročnou půjčkou v částce 13,585 mil. Kč, do trvalého provozu. (Původní termín výroby bionafty byl dvěma dodatky posunut o 23 měsíců.) V roce 1993 z poskytnuté půjčky v částce 10,560 mil. Kč nečerpal částku 9,990 mil. Kč, kterou se státním rozpočtem nezúčtoval. V listopadu 1994, rok po termínu splatnosti, neměl uhrazenou rok starou fakturu na částku 6,184 mil. Kč.

- Ing. Zdenko Jaroš, Hradec Králové-Plotiště tím, že nedodržel o rok odložený termín - 30. 11. 1995 pro výrobu bionafty, podporovanou návratnou půjčkou v částce 9,08 mil. Kč, přičemž výroba bionafty není dosud dokončena; nemá registrovaný předmět činnosti a po dobu 2 měsíců zadržel 2 mil. Kč z obdržené půjčky. Tuto částku beze smlouvy poskytl jako zálohu na dodávku technologie, která se nerealizovala.
- Ladislav Ziebiker, Lužany u Jičína, realizoval výrobu bionafty o kapacitě 1 000 t/rok v červnu 1994, za podpory návratné půjčky v částce 11,6 tis. Kč, avšak ani po dvou letech provozu nedosahuje výroba více než čtvrtinového výkonu.
- Milo Olomouc, a. s., tím, že nedodržel termín kolaudace výroby bionafty - 31. 12. 1994 ani shodný termín uvedení do trvalého provozu. Na výstavbu výroby bionafty o kapacitě 30 000 t/rok, která není dosud v trvalém provozu, byla poskytnuta návratná půjčka v částce 139,7 mil. Kč. Až do 27. 7. 1995 neměla společnost zapsán předmět činnosti v obchodním rejstříku.
- Zemědělská společnost Kratonohy, a. s., neměla registrovaný předmět činnosti a v druhém roce po kolaudaci bionaftu prakticky nevyrábí (v roce 1995 vyrobeno 25,3 t, v prvním pololetí 1996 vyrobeno 18,2 t). Výroba bionafty o kapacitě 500 t/rok byla podporována návratnou půjčkou v částce 7,44 mil. Kč.

B. Kontrola návratnosti neoprávněně použitých, resp. zadržovaných finančních prostředků

a) ÚO MZe nedodržely:

1. ustanovení čl. 3 odst. 2 Zásad 1993, kde je uvedeno:

„Půjčku lze poskytnout jako bezúročnou návratnou půjčku splatnou do státního rozpočtu nejpozději do 15 let ode dne uzavření smlouvy o jejím poskytnutí.“

ÚO Praha v rozporu s výše uvedeným ustanovením Zásad 1993 vydaných v souladu s § 5 zákona č. 576/1990 Sb. a „Postupem při úpravě splátkových kalendářů návratných finančních výpomocí a poskytování bonifikací v rezortu zemědělství“, kde je mj. stanovena podmínka:

„V období od data podání žádosti do data podepsání dodatku ke smlouvě musí žadatel plnit dosud platný splátkový kalendář.“, uzavřel se čtyřmi příjemci návratných finančních výpomocí dodatky ke smlouvám, v nichž v letech 1994 a

1995 upravil termíny splátek dle nového kalendáře na dobu 17 let, čímž došlo k nenaplnění příjmu státního rozpočtu ve výši 1 661 630 Kč. Na této částce se podíleli jednotliví příjemci takto:

Jméno	Rok uzavření smlouvy	Rok ukončení splátek	Odložená splátka Kč
Ing. Holovský J.	1993	2010	98 536,-
Ing. Řezáč V.	1993	2010	615 392,-
Veselý L.	1993	2010	769 240,-
Douša J.	1993	2010	178 462,-
Celkem			1 661 630,-;

2. ustanovení čl. 5 odst. 2 písm. g) Zásad 1993, podle kterého musí smlouva o poskytování dotace - návratné finanční výpomoci mj. obsahovat:

„Smlouva o poskytnuté dotaci - půjčce musí obsahovat následující ustanovení: ...

Podle bodu g) v případě úhrady splátek úvěru nebo úroků z poskytnutých úvěrů, přesný název a sídlo toho, kdo úvěr poskytl a číslo úvěrové smlouvy ...“

ÚO MZe Praha porušil výše uvedené ustanovení tím, že v říjnu a listopadu 1993 uzavřel s pěti příjemci úvěrů smlouvy, které neobsahovaly název, sídlo a číslo úvěrové smlouvy;

3. ustanovení čl. 2 odst. 4 a 5 Zásad 1993, v němž se stanovují podmínky pro poskytování dotací-půjček, kde je mj. stanoveno:

„Dotace lze poskytnout pouze účelově a na vynaložené finanční prostředky v běžném roce.“

ÚO MZe Praha porušil uvedené ustanovení tím, že vědomě uzavřel s M. Šimáčkem dne 6. 10. 1993 smlouvu o poskytnutí nenávratné dotace ve výši 200 005,- Kč na rekonstrukci rodinné farmy s termínem realizace 31. 12. 1992. Finanční prostředky ze státního rozpočtu na poskytnutí nenávratné dotace - na splácení úvěru a na úhradu úroků - byly přiznány až v roce 1993, tedy po termínu realizace.

ÚO MZe Praha porušil výše uvedené ustanovení tím, že uzavřel s příjemcem Ing. J. Holovským smlouvu o poskytnutí návratné finanční výpomoci dne 20. 8. 1993 ve výši 830 000 Kč na rekonstrukci a modernizaci zemědělské usedlosti. Dodatkem č. 1 ze dne 2. 9. 1993 ke smlouvě rozšířil předmět půjčky o nákup malotraktoru s příslušenstvím v ceně 180 000 Kč s termínem realizace až k 30. 11. 1996.

V uvedených případech termín realizace předmětu časově neodpovídá termínu skutečného věcného plnění. Neoprávněně tak byly poskytnuty finanční prostředky státního rozpočtu v celkové výši 380 005,- Kč;

4. ustanovení § 5 odst. 2 zákona č. 576/1990 Sb., kde je uvedeno:

„Na konkrétní akce nebo předem stanovené okruhy potřeb se poskytují účelové dotace, a to za podmí-

nek stanovených zásadami dotační politiky. Mohou být použity jen na určené účely a podléhají ročnímu zúčtování se státním rozpočtem republiky.“,

a ustanovení § 4 odst. 9 Zaměření, principů, pravidel 1992, kde je mj. uvedeno:

„Čerpání dotací končí 15. 12. běžného roku.“

ÚO MZe ve Žďáru nad Sázavou umožnil dodatkem č. 1 ze dne 3. 6. 1993 ke smlouvě ze dne 8. 10. 1992 použít část účelové dotace ve výši 86 251 Kč v roce 1993 a nezajistil jejich zúčtování se státním rozpočtem v roce 1992. V dodatku ke smlouvě je mj. uvedeno: „Souhlasíme s dočerpáním částky 86 251,- Kč v roce 1993.“

Ze zjištění vyplývá, že v průběhu kontrolovaných let ÚO MZe nepostupovaly v souladu s povinností, kterou ukládá výše citované ustanovení Zásad, neoznamovaly FÚ zjištěné skutečnosti a povolovaly odklady splátek. Zásady platné v uvedeném období tento postup neumožňovaly.

b) Další zjištění:

- Územní odbor Plzeň byl 20. 4. 1995 seznámen s výsledky kontroly č. 95/1 o neoprávněném použití prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu republiky J. Houškovi. V rozporu s ustanovením čl. 9 bod 2 Zásad 1993 ÚO MZe Plzeň neoznámil písemně porušení smlouvy o poskytnutí dotace do 15 dnů příslušnému FÚ. K podání oznámení přistoupil ÚO MZe Plzeň až 1. 8. 1995, tedy po 102 dnech. J. Houškovi byla poskytnuta v roce 1993 návratná finanční výpomoc ve výši 16,037 mil. Kč na restrukturalizaci zemědělské výroby - výstavbu prodejního centra k prodeji vlastní zemědělské produkce, přestože příjemce návratné finanční výpomoci nebyl soukromým zemědělcem a v oboru zemědělské výroby nepodnikal.

NKÚ podal podle § 23 zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, oznámení státnímu zastupitelství v Plzni o skutečnostech nasvědčujících spáchání trestného činu podvodu podle § 250 odst. 1 a 4 trestního zákona a pro další trestné činy.

- V rámci kontroly č. 9/94 bylo zjištěno, že příjemce návratné finanční výpomoci Ing. E. Mentlíková v roce 1992 neoprávněně použila finanční prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu ve výši 15,050 mil. Kč. Do doby ukončení kontroly ÚO MZe Plzeň nepředal oznámení příslušnému FÚ k zahájení řízení o odvodu neoprávněně použitých prostředků poskytnutých formou půjčky zpět do státního rozpočtu.

- Kontrolou č. 95/01 u příjemce návratné finanční výpomoci R. Masaříka, Stráž u Tachova bylo zjištěno neoprávněně čerpání finanční částky 13 948 870 Kč. Pohledávky státu řešilo exekuční oddělení FÚ v Tachově, které doposud zajistilo majetek v hodnotě 6 205 850 Kč.

S ohledem na nepokrytý dluh ve výši 7 743 020 Kč podal NKÚ podle § 23 zákona č. 166/1993 Sb., o Nej-

vyšším kontrolním úřadu, oznámení Státnímu zastupitelství v Tachově o skutečnostech nasvědčujících spáchání trestného činu podvodu podle § 250 odst. 1 a 4 trestního zákona a pro další trestné činy.

Kontrolou plnění smluv uzavřených na poskytnutí návratných finančních výpomocí u MZe a ÚO MZe bylo zjištěno, že:

- Agrochem, a. s., Lanškroun provedl samokontrolu návratné finanční výpomoci v roce 1995. Kontrolou bylo zjištěno, že v průběhu čerpání dotací došlo k zadržení prostředků v celkové výši 1 165 040,- Kč po dobu 404 dnů. Agrochem, a. s., oznámil zadržetí prostředků FÚ Ústí nad Orlicí. Na základě tohoto oznámení provedl FÚ kontrolu, jejímž výsledkem bylo vyměření penále ve výši 54 212,- Kč za neoprávněně zadržené finanční prostředky. Na základě žádosti Agrochemu, a. s., o zmírnění tvrdosti zákona, MF mu prominulo zadržené finanční prostředky a Agrochem, a. s., uhradil pouze penále.

Odbor kontroly MZe zjistil v roce 1995 u příjemce dotace M. Schimmera neoprávněně čerpání finančních prostředků ve výši 2 400 300,- Kč. Na základě této kontroly ÚO MZe Plzeň předal zjištění FÚ Plzeň a jednostranně vypověděl smluvní vztah. Do doby kontroly 96/34 nebyly neoprávněně použité prostředky vráceny do státního rozpočtu. Podnět k zahájení trestního stíhání podal ÚO MZe Městskému státnímu zastupitelství v Plzni. NKÚ podal rovněž podle § 23 zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, oznámení Státnímu zastupitelství v Plzni o skutečnostech nasvědčujících spáchání trestného činu podvodu podle § 250 odst. 1 a 4 trestního zákona a pro další trestné činy.

FÚ pro Prahu-západ vyměřil penále u šesti příjemců v celkové částce 416 621,- Kč. Podstatný podíl z této částky ve výši 395 012,- Kč za neoprávněně zadržené prostředky státního rozpočtu MF příjemcům prominulo. Příjemci návratné finanční výpomoci uhradili pouze 21 609,- Kč, což je 5,2 % vyměřeného penále.

V okrese Třebíč v letech 1993 - 1995 vyměřily FÚ příjemcům dotací vratky ve výši 5 002 178,- Kč a penále ve výši 3 042 895,- Kč. MF jim prominulo částku 1 613 331,- Kč na vratkách a u penále částku 1 048 560,- Kč.

V okrese Jihlava v letech 1992 - 1995 vyměřily FÚ příjemcům dotací na vratkách částku 13 482 837,- Kč a na penále částku 6 478 015,- Kč. MF jim svým rozhodnutím prominulo částku 6 769 375,- Kč na vratkách a u penále 2 618 419,- Kč.

V okrese Žďár nad Sázavou v letech 1992 - 1994 vyměřily FÚ příjemcům dotací vratky ve výši 8 230 000,- Kč a penále ve výši 4 563 000,- Kč. MF jim na základě žádosti o zmírnění tvrdosti zákona prominulo částku zahrnující vratky a penále ve výši 5 731 000,- Kč.

FÚ České Budějovice v roce 1994 vyměřil Regionálnímu sdružení pro výrobu bionafty České Budějovice, s. r. o., vratku ve výši 602 900,- Kč a penále v částce

211 618,- Kč za nedodržení termínu úhrady do 31. 12. 1992. V roce 1995 témuž příjemci FÚ vyměřil odvod čerpaných finančních prostředků ve výši 75 094,- Kč, včetně penále za dvakrát předloženou fakturu. Na základě žádosti příjemce o zmírnění tvrdosti zákona MF příjemci vyhovělo a celkovou částku určenou k odvodu a zaplacení penále ve výši 889 612,- Kč prominulo.

ÚO MZe Louny kontrolou u příjemce BIDIPO, s. r. o., Podbořany zjistil neoprávněně zadržené prostředky státního rozpočtu v celkové výši 15 692 655,- Kč poskytnuté v roce 1992. FÚ v Lounech vydal rozhodnutí na vrácení této částky. Na základě žádosti příjemce MF vratku zrušilo a návratnou finanční výpomoc mu v plné výši ponechalo.

C. Závěrečné shrnutí:

Oleoprogram byl schválen jako součást strukturálních změn v zemědělství České republiky. K podpoře výroby bionafty sloužily vedle daňových úlev návratné finanční výpomoci poskytované formou bezúročných půjček. Cílem programu bylo dosažení takové výroby bionafty, jejíž cena bude srovnatelná s cenou minerální nafty, při kalkulovaném zisku u výrobce ve výši alespoň 10 %.

Ze zjištění uvedených v kontrolních protokolech vyplývá, že:

- nedostatky v procesu poskytování návratných finančních výpomocí ze státního rozpočtu spočívají v nedostatečném legislativním zabezpečení systému finančních podpor, podmínky stanovované v Zásadách a Prováděcích pokynech v návaznosti na § 5 zákona č. 576/1990 Sb. nejsou obecně závazné a přitom jsou terminologicky nepřesné, což podporuje jejich nerespektování (např. v zákoně č. 331/1993 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 1994 ... je umožněno pouze poskytování dotací);
- převádění návratné finanční výpomoci z kapitoly MZe v závěru roku (i po 15. 12.) na účet příjemce způsobovalo porušování Zásad i rozpočtových pravidel příjemci;
- povolování změn termínů výstavby ze strany MZe bez finanční výpomoci způsobovalo prodlužování doby výstavby výroben bionafty až na dvojnásobek;
- MZe z nedostatků zjištěných při svých kontrolách nevyvozovalo důsledky a poskytovalo nové návratné finanční výpomoci i přesto, že příjemci neplnili ustanovení smluv z předchozích let, následně uzavírané smluvní vztahy neměly návaznost na předchozí smlouvy a dodatky;
- MZe umožňovalo posouvání termínů smluvních splátek vypracováním nového splátkového kalendáře, přičemž obdobná libovůle byla patrna v podávání oznámení FÚ o porušení rozpočtové kázně jednotlivými příjemci dotací;
- výrobní cena je významně závislá na ceně řepky a kapacitě výroby a i v těch nejpříznivějších podmínkách převyšuje o více než 10 % prodejní cenu

fosilní nafty. Z tohoto pohledu bylo budování malokapacitních jednotek velmi neekonomické. Původní záměr výroby 55 000 t bionafty v roce 1995 a její používání se nerealizovalo. Přestože většina dobudovaných výroben prokázala ve zkušebním provozu schopnost produkce plánované kapacity, z důvodu vysoké ceny takto vyrobené nafty a nedostatku suroviny bionaftu nevyrábí;

- současný stav Oleoprogramu lze považovat za ukončený pouze administrativně, nikoli věcně. Východiskem může být pomoc při zajišťování přístupu výrobců k provozním zdrojům - nákup řepky např. i za pomoci Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu; bez existence vývozních limitů se výrobci snaží řepku výhodněji zhodnotit exportem. Další účelnou podporou realizace výroby bionafty se jeví vytvoření podmínek pro její aplikaci jako tzv. „bionafty II. generace“ (míchané s motorovou naftou), jak to odpovídá trendům v západní Evropě, s ome-

zením na používanou bionaftu domácí proveniencí vzhledem k nižším cenám bionafty u západních výrobců v důsledku státní dotace pěstitelům řepky;

- kontrolou závěrů z kontrolních akcí NKÚ č. 9/94 a 95/1 na ÚO MZe a FÚ vyplynulo mj. i neekonomické používání finančních prostředků poskytnutých vybraným příjemcům ze státního rozpočtu. Částka ve výši 12 134 283 Kč byla klasifikována jako zadržené finanční prostředky a 126 024 972 Kč jako neoprávněně čerpané finanční prostředky státního rozpočtu.

Neopomenutelnou skutečností zjištěnou při kontrole je prominutí částky 37 050 041 Kč MF na základě žádosti příjemců o zmírnění tvrdosti zákona v případech neoprávněného použití nebo zadržování finančních prostředků včetně vyměřených penále, i když § 30 odst. 7 zákona č. 576/1990 Sb. takový postup umožňuje.